

63107305-5	13/04/2018	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	עמוד 10	1/4	26.39x32.74
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

ולתפארת שדת התדבנות

רגב והיסמנים
כך מצפצפים על התקנון
ובוחרים את המדליקים
אתי אברמוב

מירי רגב לא המציאה את הפטנט, אבל תחת ידיה הנמרצות מערכת האינטרסים מאחורי בחירת מדליקי המשואות הופכת יותר ויותר בוטה, בעוד התקנון והמסורת זוכים לצפצוף ארוך. "התקנות מעניינות את הסבתא של הבייס של מירי", מספר חבר לשעבר בוועדה הבוחרת, "הם אומרים, 'וואי, היא חברה של שלמה ארצי, של זאביק רווח, היא סלב!'". "פרופ' אסא כשר, שפרש מהוועדה: "ברגע שזה היה מנוגד לאינטגריטי שלי אמרתי שלום. אני אוהב את הטקס אבל אחרי שראיתי את אחורי הקלעים, אני אומר: 'זה לא ממלכתי'". "מרכז ההסברה: "מדליקי המשואות נבחרו בזכות פועלם ובהתאם לנוהל"

אתי אברמוב + צילום: אוהד צויגנברג

"מדליקי המשואות אמורים לייצג בזהותם האישית, הקשר פועלם, זיקתם ו/או ייצוגם את הנושא המרכזי של יום העצמאות שקבעה ועדת השרים לטקסים וסמלים"
(סעיף 3 בתקנון לבחירת מדליקי המשואות)

בעוד מספר ימים תסתיים סאגת הדלקת המשואות של ישראל לשנת ה'70 ומה שייזכר ממנה זה נשיא הונדורס שמוזמן להשתתף בטקס, מחליט להגיע, מעורר סערה ומבטל את בואו; הקטטה הציבורית המכוערת בין יו"ר הכנסת לראש הממשלה שנגמרה במשואה לנתניהו; ור"ר געי קבלת הבשורה של המדליקים שלמה ארצי, זאב רווח וליא קניג שבאופן פלאי בודלו מהשאר, לתפארת המדינה שמחזיקה מעצמה אירופית, אבל בכל מה שקשור לכבוד ולכיבודים היא לגמרי מזרחית-כוננית. קל להבין מדוע בשנים האחרונות סוחט טקס הדלקת המשואות, ובעיקר הליך הבחירה של המדליקים, תגובות אמוציונליות, כמעט בלתי נשלטות, מכל מי שנוגע או נגע בהם אי פעם, עד שכמעט בכל שנה יש מי שנעלב, פורש, או סתם זועם אבל נשאר. וגם השנה הנוכחית לא מביישת את מצעד הבושות. קצת היסטוריה: מסורת הדלקת המשואות החלה ב-1950. עצמותיו של חזוה המדינה תיאודור הרצל הועלו

נות את התקנון בלי שאף אחד יפקח עליה, והיא גם עשתה זאת. "הטקס הזה הוא לא פרטי של משהו, יש לו כללים ויש תקנון שנקבע על ידי ועדת השרים לסמלים וטקסים מתוקף החלטת ממשלה", מספר אדם שהיה בוועדה בשנים האחרונות ומכיר מקרוב את המנגנון. "בתקנון כתוב בפ"י רש שרק אזרחים ישראלים ידליקו משואה, אבל בשנה שעברה רגב החליטה שהיא רוצה להביא שני אמריקאים (הפילנטרופ מייק סטיינדהרט מייסד "תגלית", והרב מר"ר ווין הייר מייסד מרכז שמעון ויזנטל – א"א) אז היא נכנסה לדיון בוועדת הסמלים ותוך דקה וחצי פתאום נהייתה משואת התפוצות. "אם בשנה שעברה עוד טרחו לשנות את התקנון כי התביישו לעבור עליו, השנה אפילו לא התאמצו ופשוט ציפצפו. התקנון אומר שיש לקבוע נושא. אתה לא נותן לשלמה ארצי להדליק משואה סתם כי הוא זמר טוב, או לליא קניג כי היא שחקנית טובה. משואות זה לא פרס מפעל חיים, המדליק צריך להיות קשור לנושא. "בשנה שעברה קיבל יהורם גאון להדליק משואה, כי הנושא היה שחרור ירושלים והוא סמל ירושלמי, ואביהו מדינה קיבל כשהנושא היה פורצי דרך, והוא באמת פרץ דרך עם המוזיקה המזרחית, אבל השנה הנושא זה ממורשת לחדשנות. מה חדשני אצל זאב רווח? או קניג? ואצל ארצי הדבר היחיד החדשני זה אם יוציא דיסק חדש. והבחירה של

לארץ לא מכבר ונקברו אחר כבוד, וביום העצמאות השני של המדינה הוחלט כי מצעד לפידים יחל בקברו ויעבור ברחבי ירושלים. רצה הגורל ונשיא המדינה חיים ויצמן לא יכול היה להשתתף, ומי שנבחר להזניק את המצעד היה יו"ר הכנסת דאז, יוסף שפרינק. מאז זו המסורת: שהיו"ר מוביל את הטקס, שבינתיים שינה כיוון ומתקיים בהר הרצל בלי מצעד הפידים. באופן מסורתי נמצא הטקס באחריות ועדת השרים לסמלים וטקסים, המורכבת מחברי כנסת ומתפזרת בתום הקדנציה, אבל מי שמפיק אותו הוא מרכז ההסברה – המטה לטקסים ולאירועים ממלכתיים, שהוא הגוף האחראי על הפקת כלל הטקסים, הלוויית, האזכרות והאירועים הממלכתיים במדינת ישראל. במשך שנים נדר מרכז ההסברה בין משרדים שונים עד שב-2013 שויך למשרד התרבות והספורט. השרה הראשונה להיות ממונה עליו הייתה לימור לבנת, וביום העצמאות 2015 כבר נכנסה למשרד מירי רגב. כמו שקרה לא רק שם, מעידים אלה שלקחו חלק בקבלת ההחלטות, בשנים האחרונות הכל הפך להיות הרבה יותר פוליטי, לוחמני – ומהמקפצה. השרה רגב, חשוב להבין, היא גם יו"ר ועדת סמלים וטקסים, מה שאומר שהיא גם המחליטה וגם המבצעת, ומרכזת בידיה שליטה רבה על תוכני הטקס. בכוחה לש-

בחישות
פוליטיות

63107306-6	13/04/2018	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	עמוד 11	2/4	27.44x30.14
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

70

רגב בטקס הדלקת המשואות האחרון. גם השרה הממונה וגם יו"ר ועדת הטקסים

"לפי התקנון רק אזרחים ישראלים ידליקו משואה, אבל בשנה שעברה רגב החליטה שהיא רוצה להביא שני אמריקאים אז תוך דקה וחצי כתאום נהייתה 'משואת התפוצות'"

לא שמעתי שקראו לי 'נורניק', אבל לא הבינו מה אני מתרגש, ובסוף מי שהם רצו באמת הדליק את המשואה, מתאים או לא".
ואולי בכלל מדובר באנשים שמנסים להתיישר לפי תקן של השר הממונה, שצריך לאשר את הרשימה? "זה לא אבסורדי לחשוב שככה זה עובד, אבל זה לא הוצג בצורה כזו".

"הוועדה תתחשב בפרמטרים הבאים...: חתירה מרבית לאנשים שאינם שבעי כיבודים/ ידוענים..."

(סעיף 5 בתקנון לבחירת מדליקי המשואות)

עד לפני 13 שנים התנהלה הוועדה הציבורית לבחירת מדליקי המשואות רק על פי מתווה כללי שחובר על ידי מרכז ההסברה. ב־2005 נקבע תקנון המסדיר את ענייני

פעה דומה שאף הביאה אותו לפרוש ממנה בשנה שעברה. "התקשר אליי ראש הוועדה וביקש שאצטרף", הוא משחזר השבוע. "מאוד שמחתי כי אני רואה את הטקס הזה כבר שנים, מהפעם הראשונה שהוא משודר בטלוויזיה. הנר שא שלנו היה גבורה או כפרופסור לפילוסופיה הבאתי לוועדה את הגדרתו של אריסטו לגיבור, הגדרה שלא השתנתה יותר מדי ב־2,500 השנים האחרונות. הנוכחים התחילו לעבור על שמות והייתה הסכמה על רובם, רק שבהמשך הדרך צצו שמות שלא הייתה עליהם הסכמה. הם לא נראו לי מתאימים להגדרת הגבורה שלפיה נהגנו עד אותו רגע. ברגע שזה היה מנוגד לאינטגרטי שלי אמרתי תודה ושלום".

"אין לי בעיה להיות במיעוט, אבל פה היה משהו אחר: הציעו הצעות שלא היו בכלל בקטגוריה של גבור. כולם אנשים א"א ונהדרים, אבל אם זו לא גבורה, אז זה לא מתאים. אמרו לי: 'מה אתה מתרגש, אז אוקיי, זו לא גבורה, מה זה חשוב?' אז: 'מה אכפת לך, אז זה המגדר ונחרוג ממנו קצת, זה הרי לטובת אנשים ראויים, אז למה לא לתת להם להדליק משואות בהזדמנות זו?' כלומר, מה שאני רואה כהליך לא ממלכתי, עבור אחרים נתפס כגמישות ופרגמטיות. אני חושב שבישראל פחות רגישים לחריגה מהמגדר ואנחנו רואים את זה בכל מקום – ביחס לחוק, לנורמה, לאתיקה – זו רוח המקום.

מרגלית זינאתי? היא הרי 'שומרת הגחלת מפקיעין' וכל הכבוד לה, אבל איזו חרשנות יש בזה?
"אבל כנראה שהבייס של מירי, כמו שעכשיו אוהבים לומר, מעניין את הסבתא שלו תקנות. הם אומרים, 'וואי, היא חברה של שלמה ארצי, של זאביק רוח, היא סלבו' לבייס לא אכפת מי ידליק. אז הבחירה נראית כמו ברפובליקת בננות, 'בא לי' בא לי לשים בטקס את ראש הממשלה, בא לי נשיא הונדרוס, בא לי ובא לי כאילו אין תקנון ואין כלום, ומי יעז להגיד מילה? לא חושבים קדימה וזה רק נעשה יותר גרוע משנה לשנה. פעם השערוריות היו – אם היו – שהיה אחד שהיה מורה וניהל מוסד חינוכי והתברר שהוא הטריד מינית והוציאו אותו".

גם סביב זאב רוח נשמעו טענות דומות.

"נו, אני שואל אותך. את רוצה שהמדליק יהיה נקי? אבל אנחנו רוצים הרבה דברים. לאט־לאט הטקס נהיה יותר ויותר מפואר, יותר וואו, גרנדיוזי, ואף אחד לא חושב על הקנון, על הקצב הפנימי של הטקסטים. בזמנו לכל אחד היה שלושה 'לכבוד' להגיד כשהוא מדליק את המשואה, והיום יש שמונה – לכבוד אמא שלי, ורודה שלי וסבתא שלי. ואותי זה מעצבן. כי אני רואה איך משליכים את המסורת לפח".

גם פרופ' אסא כשר, חבר הוועדה לשעבר, מתאר תו

63107429-2	13/04/2018	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	עמוד 12	3/4	27.14x35.36
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

מדליקת המשואה מנשה, חברת הוועדה יכין והמועמדת שלה רוח. למרות הלחץ

להעדיף לייצר פיזור גיאוגרפי של המ"קומות בישראל שמהם באים המדליקים; פיזור גילי - מבני נוער ועד זקנים עתי"רי מעש; גיוון בתעסוקות של משפחות הנבחרים (עירוני-כפרי; מעמד גבוה נמוך וכו'); ילידי הארץ וילידי הגולה וגם "חתיירה מרבית לאנשים שאינם שבועי כיבודים" - כלל שבהחלט לא תמיד נשמר.

כך למשל ב-2014 עדינה בר-שלום, בתו של הרב עובדיה, גם קיבלה פרס ישראל וגם הדליקה משואה. "אנחנו בכלל לא ידענו מזה", נזכר אחד מחברי הוועדה, "אין קשר בין מי שקובע את פרס ישראל למי שקור" בע את המשואות. אלו גם שני משרדים נפרדים. זו לא הייתה בחירה מופרכת. בכל זאת, היא הייתה אז קול בולט במגזר החרדי, על כל מפעל ההשכלה שלה ורשת המכללות החרדיות שהקימה.

"אחרי שנודע שהיא נבחרה לשני הכיבודים ניסו להפעיל עליה לחצים שתוותר על אחד מהם, ואז היא התייעצה עם כל מיני אנשים, שדווקא אמרו לה: 'אל תוותר', זה יהיה מעשה לא פמיניסטי. הרי מגבר לא היו מבקשים את זה בכלל'. אולי באמת צריך לקבוע לפי חוק שלא יעשו מועמדות כפולה".

"אין חוק שלא מקבלים פעמיים פרס ומשואה, ואפילו לא באותה שנה", אומר חבר ועדה לשעבר. "אבל אני חושב שצריך לחוקק כזה, כי התקנון קובע

בפירוש שתינתן עדיפות לאנשים שלא קיבלו שום פרס במהלך חייהם או לפחות לא מאה פרסים. אבל זה שמרים פרץ ישבה בעבר בוועדה להמלצת מועמדים לפרס ישראל, וגם הדליקה משואה, בוודאי לא הזיק לה כעת, כשהיא קיבלה בעצמה את פרס ישראל.

"אני בהחלט חושב שת"מיד מחפשים מתחת לפנס, מחוג המקורבים, אבל השנה זה הגיע לקיצוניות, כי למי יש יותר הכרה ציבורית מאשר לסלבס, ובכל זאת בחרו שלושה כאלה מתוך 12 משואות. חיפשו מי הזמר הכי נכון. השנה זה שלמה ארצי, שנה הבאה בטח יהיה אייל גולן. זאב רוח בעדה המ"תאימה, וליא קניג מגיע לה, ומה זה משנה שהיא כבר קיבלה פרס ישראל, וככה זה כשהכל על בסיס 'מגיע' ואין קריטריונים. כמו שאני מכיר את ההתנהלות, ואני מכיר, אני מניח שאמרו, 'בואו נאזן בין המרוקאי לאשכנזייה, וארצי ייתן לנו רייטינג'".

"הוועדה תבחר את המועמדים ותבחר מביניהם את מדליקי המשואות על פי שיקול דעתה הבלעדי"

(סעיף 4 בתקנון לבחירת מדליקי המשואות)

חברי ועדה מציינים כעובדה כי ברור שכאשר יושבים בוועדה נציגים מוצהרים של ראש הממשלה, יו"ר הכנסת ושרת התרבות והספורט, ההחלטות בנוגע לרשימת המדליקים לא ממש מתקבלות רק בדיונים המשותפים לכולם. "הרי כל אחד הולך לבוס שלו", אומרת חברת ועדה לשע-

בר, "מגלה לו מה קורה ואז מתחילים לחצים". "להגיד לך שבאמת הולכים לפי הכללים ואין פוליי"טיקות?" שואל - ולא ברצינות, חבר ועדה אחר, "איפה שיש כבוד, יש פוליטיקות. כל מי שמעורב ויש לו יד ורגל מנסה. זה לא אומר בהכרח שהשמות שרוחפים לוועדה הם אלו שייבחרו. על פי התקנון חברי הוועדה רשאים להביא מועמדים משל עצמם. מאיפה צצים השמות? מה, חלמו עליהם בלילה? מישוה הרי נותן להם. נתקלתי בהצעות מופרכות, כי הפוליטיקה לוחצת. לא תמיד קל לצאת מזה, אבל יוצאים. לפעמים המחיר הוא באי-נעימות קטנה ולפעמים באי-נעימות גדולה".

תגדיר לחצים.

"זה יותר מורכב או מתוחכם מסתם להרים טלפונים ולבקש. פתאום למשל, יש מתקפה עם שם אחד שכולם ממליצים עליו. לפעמים זה די קשה, כי צריך לעמוד מול אנשים רבי-כוח ולעשות עם הראש כן ולדעת שזה לא. בשנת החמישים למדינה הייתי שם והיה לחץ אדיר. ויצמן היה הנשיא והדליק משואה. ובימי שמנפנף באותה השתתפות כאילו נאם, באמת הגיע, אבל קרא קטע קטן ממגילת העצמאות, וגם כן, זה היה בגלל שיו"ר הכנסת אז, דן תיכון, היה יותר רך לב. בימים שרובי ריבלין היה יו"ר הוא ממש הפקיד שביבי לא ינאם, ועל זה עדיין יש ביניהם טינה".

חברי ועדה מציינים את 2014 כאחת השנים שבהן מאבקי הכוח והלחצים סביב זהות מדליקי המשואות היו בולטים במיוחד. מדובר בשנה שבה הוקדשו המשואות לנשים שפרצו את תקרת הזכוכית. ואם תמיד מתלוננים על היעדרן של נשים מועמדות ראיות, הרי שבאותה שנה פתאום היו יותר מדי נשים. ושם התחילו הקרבות שגרמו לאותה שנה להיזכר כאחת האמוצינוליות בתולדות המשואות.

"היה למשל סיפור עם סימה שיין מהמוסד", מתארת אחת מחברות הוועדה באותה שנה, "יובל שטייניץ שהיה אז השר לנושאים אסטרטגיים ומודיעין ניסה לרחוף חזק מאוד שהיא תקבל והתקשר לאנשים. בשנה שלנו זה לא קרה והיא לא קיבלה. אבל היא כן נבחרה בשנה אחרת". מלשכתו של שטייניץ נמסר כי "השר הגיש בכתב את המלצתו החמה לוועדה וגאה בבחירתה של שיין להדליק את משואה בשנת 2015. כידוע, זהות חברי הוועדה הינה חסויה, וכל ניסיון לרמוז על הפעלת לחץ, הוא מופרך".

סיפור אחר מאותה שנה שייך לתמי רוח, יו"ר דירקטוריון חברת החדשות של ערוץ 2, אישה עתירת זכויות מקצועיות, בנוסף להיותה בתו של גדעון האוזנר, התובע במשפט אייכמן, ואשתו של עורך הדין הירושלמי, יהודה רוח, שמייצג פילנתרופים, וחברות מובילות בארץ ובעולם בתחומי גדל"ן ותשתיות. "היו לחצים לבחור אותה תחת משבצת נשים בתקשורת", מספר

מדליקת המשואה שיין והשר שטייניץ שהמליץ עליה. דחיפה חזקה

אדם המקורב לוועדה, "למרות שעל אותה משבצת התמודדו אילנה רייך וכרמלה מנשה.

"מי שהכי לחצה עבורה הייתה מירי יכין, נציגת יו"ר הכנסת יולי אדלשטיין. ודיברו על זה שהגיעו לחצים גם משרה נתניהו ואפילו יולי עצמו לחץ, ובסוף יצחק זו"ר ננשיין שהיה יו"ר הוועדה יצא מזה, אבל באמת שהיו לחצים נוראיים. אחרי שרוה לא קיבלה את הכבוד יכין אמרה לזוננשיין: 'מה אני אעשה עכשיו, איך אני אצא מזה? תעזור לי, תגיד שלחצתי'". בסופו של דבר קיבלה כרמלה מנשה את הכבוד. מירי יכין מסרה בתגובה: "כחברת ועדה תפקידי הוא בדיוק זה, להציע שמות. ארגיש כי יושב ראש הכנסת מעולם לא התערב בנושא בשום צורה ואופן".

רוה מצידה אומרת כי אם היו לחצים היא לא ידעה עליהם בכלל, ומכחישה בתוקף אפשרות להתערבות

הבחירה ואת התנהלות הדיונים. חברי הוועדה חתומים על הסכם סודיות של פיו נאסר עליהם להתראיין או להדליף מידע ומכיוון שבדרך כלל מדובר בעובדי מדינה, הם באמת אוכפים את הכללים, בעיקר אגב, מאז נכנסה רגב לתפקיד.

הישיבות מתנהלות למעשה ללא פרוטוקולים, אלא רק סיכומי דיונים, וזאת כדי שלא לפגוע במועמדים שלא נבחרו וכדי לשמור על פרטיותם.

בסך הכל מתכנסת הוועדה כארבע או חמש פע-

"יו"ר הוועדה הוא זה שאמור לבשר למדליקים על בחירתם. והנה אני פותח טלוויזיה ושומע את רגב מודיעה לזאב רוח. את רוצה לעשות מה שבא לך? אז בשביל מה יש תקנון?"

"העקס נהיה יותר ויותר מפואר, יותר וואו. בזמנו לכל אחד היה להגיד שלושה 'לכבוד' כשהוא מדליק את המשואה, והיום יש שמונה - לכבוד אמא שלי, ודודה שלי וסבתא שלי. מעצבן"

"כשפרח לרנר הייתה חברת הוועדה עלה שמו של רמי לוי שהיה חבר בסיעה של ניר ברקת, כשבאותו הזמן בעלה הוא היועץ של ניר. אני חשבתי שזה לא ראוי. אפילו ציני"

מים במשך כחצי שנה. הישיבות הראשונות מוקדשות לקריאת החומר. מכיוון שגם הציבור נקרא להציע מועמדים משלו, מתקבלות מאות פניות עם סיפורים שחלקם מאוד מרגשים, וחלקם סתם מצחיקים. מתברר שהישראלים אוהבים להציע את עצמם או את בני משפחתם, אם זה מתאים לנושא או לא. "פתאום את מקבלת את אותו מכתב 'כאילו' מאנשים שונים, לפעמים מודפס עם אותן שגיאות, לפעמים אפילו מצולם, ואת מבינה שמדובר באדם שעושה לעצמו קמפיין", צוחקת חברת ועדה לשעבר.

בסופו של דבר, כל אחד מחברי הוועדה מקבל קלט ענק עם מאות מכתבים, משם הוא דולה מועמדים. וזאת כמובן בלי קשר למועמדים שהוא עצמו יכול להציע. הקריטריון החשוב ביותר הוא מה הנושא המרכזי. "אז קודם כל מורידים את מי שלא רלוונטי, ומבקשים חומר ממי שכן", מספרת חברת ועדה לשעבר. "כל מדליק משואה צריך להיות עם משהו ייחודי, שלא ייפלו אחד על השני. אז יושבים, מצמצמים את הרשימה ומביאים לוועדה.

"יש משבצות. לפי התקנון, מתוך 12 משואות אחת קבועה לצדה", אחת קבועה לבני נוער, אחת למיעו"טים, ואחת שמוקדשת לשואה. שתיים מתוכן אפשר שהיו זוגות, וזה נותן מרווח לעוד שני מדליקים. ואם יש רק שתי נשים ועשרה גברים, היו"ר מבקש מחברי הוועדה: 'תביאו עוד נשים, עוד רעיונות'. למשל עלה פעם נושא שלא היה מספיק ייצוג לאתיופים, לא משנה שהיה, והוכחנו את זה מספרית. צריכה להיות רגישות לצורכי החברה. שהיו מזרחים, מבוגרים, צעירים". מלבד ייצוג של מרבית המגזרים, הוועדה צריכה גם

63107430-4	13/04/2018	ידיעות אחרונות - המוסף לשבת	עמוד 13	4/4	15.01x35.15
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינון - 80790					

ראית על הטקס במשך שנים רבות. אחרי האסון הורחקה הכהן, ומאז עזיבתה הוחלפו כבר שלושה אישים: אבי יפרח שפרש מהתפקיד אחרי שנה; אחריו הגיע יצחק זוננשיין שביים את הטקס במשך שנים והוקפץ למשרת מ"מ מנהל מרכז ההסברה, ובשנת 2015, דקה אחרי שרגב הגיעה, פרש לטובת אביב, הראש הנוכחי.

"לא קל להיכנס לתפקיד הזה", אומר אדם המצוי בעניינים. "צריך לדעת להתנהל בו. קחי למשל את אבי יפרח, אדם שבא ממסגרת של משטרה ופתאום צריך לה' תעסק עם פוליטיקאים, שלא תמיד אומרים את האמת, או אומרים מילה ופתאום זה אחרת. בזמנו של יפרח, סטס מסז'ניקוב היה שר התיירות ויו"ר ועדת סמלים וטקסים. אחרי יפרח היה זוננשיין, שאותו הביאה לימור לבנת. זו לא משרת אמון, אבל איכשהו יצא שכל שר מביא את האנשים שלו וזה נהיה מינוי אישי".

לפי התקנון אסור לשר הממונה להתערב ברשימה. הוא רשאי רק לפסול או לאשר אותה. "בעוד ששרים אחרים קיבלו דו"ח מי יהיו המ' דליקים, ואם היה להם מה להגיד - אמרו, מירי רגב אוהבת להיות מעורבת, ומדווחת רק לעצמה", טוען חבר ועדה לשעבר. "קחי למשל את הסיפור של נשיא הונדורס. זו בכלל בדיחה גרועה. אלפי אנשים עשו קורס במש' רד החוץ, אז למה רווקא הוא נבחר לע' מור על הבמה של מדליקי המשואות? "כנראה זה הלך ככה: בהתחלה רגב אמרה אני אביא את מרקל וטראמפ וגם את הצרפתי מקרון. יגיעו כולם, אני עושה אירוע ענק, ולחצה לשלוח הר' מנות עוד לפני שביררו מי בכלל יכול. לא הגיע אף אחד. אז חיפשו וחיפשו ובסוף במשרד החוץ הגיעו לנשיא הונ' דורס, והסתדר שיהיה מנהיג כמו שהבטיחו, אבל לא ממש. "רגב לא מפסיקה להגיד שהיא פנתה, היא החליטה, היא הודיעה. ואם כבר 'הודיעה' אז בתקנון כתוב בפירוש שמי שפונה לאנשים ומבשר להם על בחירתם להדליק משואה, זה מנהל מרכז ההסברה כיו"ר הוועדה. והנה אני פותח טלוויזיה ושומע אותה מודיעה לזאב רווח וארצי. שלא לדבר על זה שהשמות אמורים להישמר בסוד עד ההכרזה הרשמית, אבל זה כבר חוק שנשבר מוזמן מכל מיני שיקולים של תקשורת ורייטינג. את רוצה לעשות מה שבא לך? אז בשביל מה יש תקנון?"

למרות הכל, אסא כשר עדיין אוהב את הטקס בהר הרצל. "הכל יפה ומרגש ואני אוהב את זה, אבל ברגע שהייתי בוועדה וראיתי את אחורי הקלעים, אני אומר: 'לך תרע מה היה פה. זה לא ממלכת'. אשתי תמיד שואלת: 'למה אתה הולך לשם, לוועדות כאלה ולתפקידים ציבוריים, בסוף הרי יש שם רק עוגמת נפש'. אז התשובה שלי שאני אוהב ללמוד והיה שווה לי רק כדי לראות איך הרב' רים מתנהלים. וגם היה שווה לפרוש על עקרונות. כנראה שלא יזמינו אותי יותר, אבל אני לא מצטער".

ממרכז ההסברה נמסר בתגובה: "מדליקי המשואות השנה נבחרו תחת כותרת הנושא 'מורשת של חדשנות', חלקם על עשייתם ותרומתם לתחום המורשת וחלקם משקפים את היותה של החברה הישראלית פורצת דרך. מדליקי המשואות משקפים את מגוון החברה הישרא' לית, חלקם דמויות מוכרות וחלקם נחשפים לציבור הרחב בפעם הראשונה. שלמה ארצי, ליא קניג, זאב רווח ומרגלית זינאתי נבחרו על ידי הוועדה בזכות פור' עלם לתרבות ולחברה בישראל כפי שבא לידי ביטוי בהורעה המפורטת שיצאה לגבי כל אחד ואחד מהם. "באשר לנשיא הונדורס, כפי צוין והודגש מספר רב של פעמים, לא הנשיא נבחר על ידי הוועדה לשאת משואה כי אם יחירת מש"ב במשרד החוץ על פעיי' לותה ארוכת השנים בזירה הבינלאומית. נשיא הונ' דורס היה אמור להתלוות לנציג לאור היותו בוגר התוכנית שהגיע לעמדה הבכירה ביותר. איי-הג' עתו אינה משנה דבר לעניין מדליקי המשואות. "מרכז ההסברה מבקש להדגיש כי כלל ההודעות למ' שיאי המשואות נעשו בהתאם לנוהל". ■

חצי שנה לפני הטקס מוזמין ראש מטה ההסברה את חברי הוועדה שאמורה לבחור מועמדים להדליק את 12 המשואות של יום העצמאות, המייצגות את 12 השבטים. ראש המטה, המשמש לפי התקנון כיו"ר הוועדה, מחויב לתת מקום לנציגי גופים ממלכתיים שונים, אך יש לו אפשרות לבחור ארבעה נציגי הציבור, שהם אנשים בלתי תלויים, לפי טעמו. השנה יושבים על התקן הזה גידי מרק מ"תגלית", אלי בן שם, יו"ר בית יד לבנים, בלה אברמס, סמנכ"לית קשרי חוץ ב"אינטל", ומוניר מאדי, מפקד המ' כינה הקדם-צבאית הדרוזית בדלית אל-כרמל. בנוסף להם מונה הוועדה את נציגת הכנסת מירי יכין, שהיא בעצם זרוע של היו"ר יולי אדלשטיין, נרדית מזר' חי, נציגת משרד ראש הממשלה, שכמובן מביאה לשולחן את עמדת נתניהו, חן קדם-מקטובי, נציגת ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים מה שמחבר אותה ישירות למירי רגב, ומעל כולם - יו"ר הוועדה, מושיק אביב, מקצוען אמיתי בתחום המופעים והבמות, שגם הוא נחשב לאיש אמון של השרה.

מצידה של אשת ראש הממשלה. "שרה לא הייתה מעור' בת", היא אומרת בנחרצות, "ואם בכלל היו לחצים לטור' בתי, אין לי מושג. רק בדיעבד ידעתי שאני מאוד קרובה ושברגע האחרון החליטו שלא. אמרו לי שאני ממש בגמר, ושבסוף החליטו שלא. ברור שהתאכזבתי אבל בקטנה. אני משתדלת לא להיות מעורבת בעניינים כאלו, דווקא בגלל התפקיד שלי בחדשות. לא לציין בטוויטר ולא לה' פעיל לחצים או להתעניין אפילו".

ולפעמים גם חברי הוועדה עצמם נתפסים כמי שמנ' סים לקדם את האינטרסים האישיים שלהם. "חברי הווע' דה?" מגחך אחד מאלה שישבו לשולחן הדיונים. "תשמעי סיפור: בשנת 2015 ישבה בוועדה פרח לרנר. הנושא היה ישראלים פורצי דרך, ועלה השם של רמי לוי שהיה חבר בסיעה של ניר ברקת, כשבאותו הזמן, בעלה הוא היועץ של ניר, וברור שאם רמי לוי נבחר זה משרת את יוקרתה של כל הסיעה.

"אני חשבת שזה לא ראוי. אפילו ציני. זה אותו רמי לוי שאצלו היו מאבקים על שכר הולם, שבית הדין לעבו' דה חייב אותו לשלם מיליון וחצי שקלים על פגיעה קשה בעובדיו שניסו להקים ועד, וזה שקופאיות מקבלות אצלו

מדליק המשואה לוי וחברת הוועדה לרנר. טוענת שלא המליצה עליו

חצי שעה הפסקה ביום. לא משהו ייצוגי להדליק משואה. גם במה הוא שונה מיינות בית? יש את רשת 'ברכת השם', 'קופיקס', אז מה הרציונל? וכלום לא עזר ובסוף רמי הד' ליק. ארבעה חודשים אחר כך, כשפרח נחקרה בחשד שע' זרה לבעלה לקדם עסקים פרטיים, הייתי בטוח שגם על זה ישאלו אותה".

לרנר טוענת בתגובה כי לא היא שהמליצה על לוי להדלקת המשואה, ובעלה, יועץ התקשורת אבי לרנר, אף טוען שהוא כלל לא מכיר את בעל רשת הסופרמרקטים.

"יו"ר הוועדה הציבורית יודיע למדליקי המשואות הנבחרים על דבר בחירתם... עד לפרסום הרשמי, חייבים הכל, לרבות מדליקי המשואות וחברי הוועדה, לשמור על סודיות ההחלטה"
(סעיף 5 וסעיף 1'ח' בתקנון לבחירת מדליקי המשואות)

חצי שנה לפני הטקס מוזמין ראש מטה ההסברה את חברי הוועדה שאמורה לבחור מועמדים להדליק את 12 המשואות של יום העצמאות, המייצגות את 12 השבטים. ראש המטה, המשמש לפי התקנון כיו"ר הוועדה, מחויב לתת מקום לנציגי גופים ממלכתיים שונים, אך יש לו אפשרות לבחור ארבעה נציגי הציבור, שהם אנשים בלתי תלויים, לפי טעמו. השנה יושבים על התקן הזה גידי מרק מ"תגלית", אלי בן שם, יו"ר בית יד לבנים, בלה אברמס, סמנכ"לית קשרי חוץ ב"אינטל", ומוניר מאדי, מפקד המ' כינה הקדם-צבאית הדרוזית בדלית אל-כרמל.

בנוסף להם מונה הוועדה את נציגת הכנסת מירי יכין, שהיא בעצם זרוע של היו"ר יולי אדלשטיין, נרדית מזר' חי, נציגת משרד ראש הממשלה, שכמובן מביאה לשולחן את עמדת נתניהו, חן קדם-מקטובי, נציגת ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים מה שמחבר אותה ישירות למירי רגב, ומעל כולם - יו"ר הוועדה, מושיק אביב, מקצוען אמיתי בתחום המופעים והבמות, שגם הוא נחשב לאיש אמון של השרה.

כדי להבין עד כמה חשובים היחסים בין שרת התר' בות והספורט לבין יו"ר מערך ההסברה, נציין כי עד 2012 שבה התרחש אסון הר הרצל ונהרגה הקצינה סגן הילה בצלאל בגלל קריסת מוט תאורה, הייתה חנה הכהן אח'